

I. EKSPORTO RAIDA

► **Bendra prekių eksporto vertė per 2016 m. IV ketv. palyginti su 2015 m. IV ketv., augo 0,9%. Labiausiai augo lietuviškų energetinių produktų eksporto vertė - 16,1%, reeksporto vertė smuko 0,8%, o lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksporto vertė mažėjo 1,4%.**

► **Energetinių produktų** eksporto vertės neigiama trajektorija besitęsusi nuo 2013 m. III ketv., pagaliau nutrūko 2016 m. IV ketvirtyje, kuomet metinė lietuviškų energetinių produktų eksporto vertė išaugo 16,1%. Kaip pagrindinę tokio augimo priežastį „ORLEN Lietuva“ nurodo palankesnes makroekonominės sąlygas, tačiau taip pat reikėtų paminėti ir žemos palyginamosios bazės efektą.

► **Reeksporto vertė**, šiek tiek padidėjusi pirmame metų ketvirtyje, likusiuose metų ketvirčiuose fiksavo neigiamą metinį pokytį, tačiau mažėjimo tempas lėtėjo ir ketvirtame ketvirtyje reeksportuotų prekių vertė buvo tik 0,8% mažesnė nei prieš metus. Jeigu antrame ketvirtyje reeksporto vertės neigiamus pokyčius daugiausia lėmė vaisių ir daržovių reeksportas, tai trečiame ir ketvirtame – energetinių produktų reeksportas. Vertinant pagal rinkas, 2016 m. IV ketv., palyginti su 2015 m. IV ketv., reeksportas mažėjo tiek į ES – 3,2%, tiek į NVS – 0,6%, o į likusių šalių rinkas augo – 11,6%, daugiausia į Malaiziją ir JAV.

► **Lietuviškos kilmės prekių eksporto vertė** (neįskaitant energetinių produktų) 2016 m. IV ketv. per metus sumažėjo 1,4%. Ketvirtame ketvirtyje eksporto vertės mažėjimą daugiausia lėmė žemės ūkio produktai, kurių eksportas per metus sumažėjo beveik 46%, daugiausia dėl grūdų eksporto. Mažėjimo tendencijos išlieka chemijos pramonėje, kurios eksporto vertė sumažėjo dar 4,4%, o labiausiai išaugo inžinerinės pramonės, maisto bei baldų pramonės eksporto vertė. Vertinant pagal rinkas, 2016 m. IV ketv. palyginti su 2015 m. IV ketv., lietuviškos kilmės prekių eksporto vertė (be energetinių produktų) į ES šalis augo 5%. ES rinkai teko net 74,9%, lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų). Į NVS šalis eksporto vertė toliau mažėjo, šį kartą – 15,6%, joms teko tik 5% lietuviškos kilmės prekių. Eksportas į kitas šalis, nagrinėjamu laikotarpiu, mažėjo 16,6%, joms teko beveik 21% lietuviškų prekių.

► **Lietuviškos kilmės (be energetinių produktų) eksporto vertė** į tikslines rinkas ketvirtame metų ketvirtyje augo 6,1%, tuo tarpu kai bendra lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksporto vertė mažėjo 1,4%.

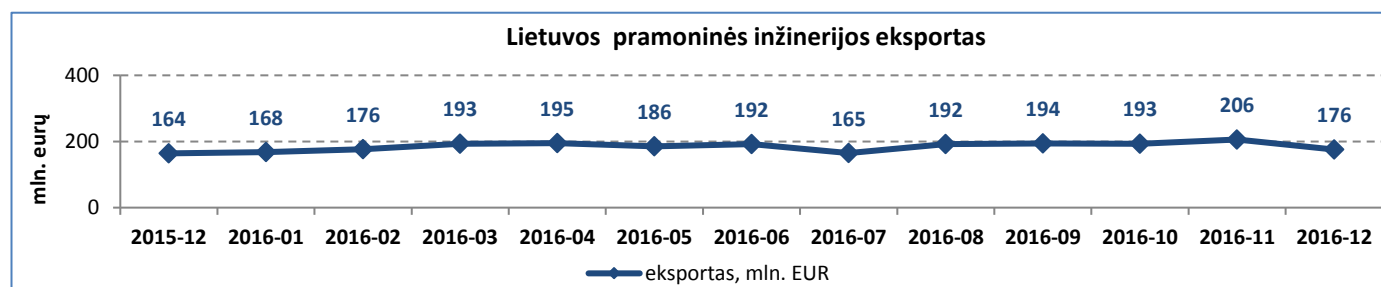
II. EKSPORTAS Į TIKSLINES RINKAS**

► Lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksporto vertė į tikslines rinkas 2016 m. IV ketv., per metus išaugo 6,1%, kai bendra lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksporto vertė mažėjo 1,4%. Didžiausias metinis augimas 2016 m. IV ketv. fiksuotas į Švedijos rinką – 19,5% (daugiausia dėl elektros mašinų ir tabako) iki 256,4 mln. eurų, Japoniją – 77,1% iki 40,3 mln. eurų (daugiausia dėl tabako), Norvegiją – 11,1% iki 152,9 mln. eurų (daugiausia dėl baldų ir tabako) bei Turkiją – 44,7% iki 47 mln. eurų (daugiausia dėl juodųjų metalų). Nagrinėjamu laikotarpiu lietuviškos kilmės (be energetinių produktų) eksporto vertė didėjo į 10 tikslinių rinkų, o mažėjo į keturias. Didžiausias metinis smukimas šį kartą fiksuotas į JAE rinką – 72,3% iki 6,6 mln. eurų bei Ukraina – 43,2% iki 19,4 mln. eurų. Javai buvo pagrindinis veiksnys, lėmęs eksporto vertės mažėjimą į JAE, o plastikai į Ukrainą.

► 2016 m. IV ketv. į tikslines rinkas labiausiai per metus išaugo tabako – 91% iki 55,9 mln. eurų, baldų – 10,3% iki 276,3 mln. eurų, bei juodųjų metalų – daugiau kaip dvigubai iki 36,1 mln. eurų, o labiausiai sumažėjo trąšų – 33,2% iki 55,7 mln. eurų, javų – 12,8% iki 43,6 mln. eurų bei pieno ir pieno produktų – 18,3% iki 23,7 mln. eurų.

III. EKSPORTAS PAGAL PRAMONĖS IR ŽEMĖS ŪKIO SEKTORIUS

► Vertinant pagal pramonės sektorius, lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) metiniam eksporto augimui 2016 m. IV ketv. labiausiai darė įtaką inžinerinės pramonės eksporto vertės didėjimas. Tik šiek tiek mažiau prie augimo prisidėjo maisto pramonė. Toliau auga baldų, tabako, medienos, tekstilės pramonės eksporto vertė. Antrą ketvirtį iš eilės didėjo popieriaus pramonės eksporto vertė, drabužių pramonės eksportas pirmą kartą šiais metais demonstravo nors ir nežymų, tačiau teigiamą metinį pokytį. Tuo tarpu labiausiai lietuviško eksporto (be energetinių produktų) vertės augimą 2016 m. IV ketv. ribojo žemės ūkio sektoriaus eksportas, toliau krito chemijos pramonės eksporto vertė, tačiau ženkliai mažesniu tempu.

PRAMONINĖ INŽINERIJĄ

► **Pramoninės inžinerijos eksporto vertė**, 2016 m. IV ketv. palyginti su 2015 m. IV ketv. augo 7,2% ir sudarė 574,5 mln. eurų. Iš pramoninės inžinerijos sektoriaus, nagrinėjamu laikotarpiu, sparčiausiai vėl augo variklinių transporto priemonių, priekabų eksportas, kurio vertė padidėjo 31,1% iki 75,9 mln. eurų, sparčiai didėjo mechaninių mašinų ir įrangos bei metalo gaminių eksporto vertė, atitinkamai 21,4% iki 87 mln. eurų ir 15,7% iki 103,6 mln. eurų. Plastikinių gaminių ir elektros įrangos eksporto

*- pramoninė inžinerija apima 22, 25, 26, 27, 28, 29 ir 30 CPA klasifikatoriaus veiklas.

**- tikslinės rinkos apima Vokietiją, Prancūziją, Jungtinę Karalystę, Norvegiją, Švediją, JAV, Kanada, Japoniją, Izraelį, Kiniją, Jungtinius Arabų Emyratus, Ukrainą, Turkiją ir PAR.

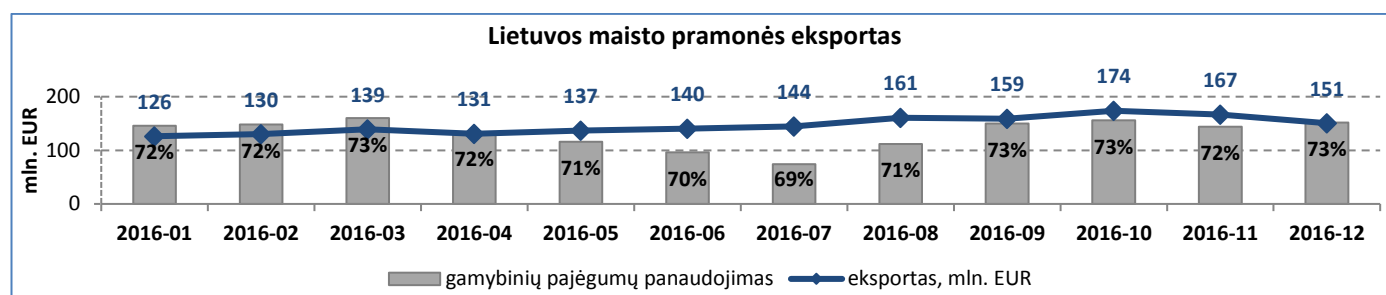
© VšĮ „Versli Lietuva“ | www.verslilietuva.lt/ivanalitika/

vertė taip pat augo, tačiau kuklesniu 3-5% tempu. 2016 m. IV ketv. labiausiai smuko kompiuterinių, elektroninių ir optinių gaminių eksporto vertė – 17% iki 74,4 mln. eurų.

► Jau trečią ketvirtį iš eilės metinis variklinių transporto priemonių ir priekabų eksporto vertės didėjimas labiausiai prisideda prie inžinerinės pramonės eksporto vertės augimo. Ketvirtame ketvirtyje šios prekių kategorijos eksporto vertės augimą labiausiai skatino uždegimo sistemų laidų rinkinių eksportas, kurių vertė augo net 39% iki 46,1 mln. eurų. Šiems gaminiams labiausiai augusios rinkos buvo Švedija bei Nyderlandai, padidėjusios daugiau kaip trigubai, joms teko daugiau nei pusę šių gaminių eksporto, o labiausiai sumažėjo laidų rinkinių eksportas į Estiją – net 82,2% arba 10,1 mln. eurų. 2016 m. IV ketv., sparčiai augo priekabų ir puspriekabių eksportas – 57,2%. Šioje prekių kategorijoje sparčiausiai augo priekabų dalių eksportas, o pagal rinkas didžiausias augimas fiksuotas į Prancūziją, Vokietiją, Lenkiją ir Latviją.

► 2016 m. IV ketv. palyginti su 2015 m. IV ketv. pramoninės inžinerijos eksporto vertės augimą labiausiai stabdė kompiuterinių, elektroninių ir optinių gaminių eksporto vertė, kuri mažėjo 17%, bei 20,1% vis dar mažėjusi kitų transporto priemonių ir įrangos eksporto vertė. Kompiuterinių, elektroninių ir optinių gaminių eksporto vertės mažėjimą daugiausia lėmė net 74,3% mažėjęs fotovoltinių elementų ir šviesos diodų eksportas. Šių gaminių eksporto vertė buvo ženkliai išaugusi 2015 m. antrame pusmetyje ir 2016 m. pirmame ketvirtyje ypatingai į Honkongo rinką, o šiuo metu eksporto vertės grįžo prie sau labiau įprasto 0,2-0,5 mln. eurų per ketvirtį lygio. Kitų transporto priemonių eksporto vertės mažėjimui, nagrinėjamu laikotarpiu, vis dar didžiausią įtaką darė dviračių eksportas, kuris labiausiai mažėjo į Vokietiją – 28,1% iki 1,9 mln. eurų, bei laivų eksportas, labiausiai mažėjęs į Norvegiją – 84,5% iki 0,2 mln. eurų.

MAISTO PRAMONĖ

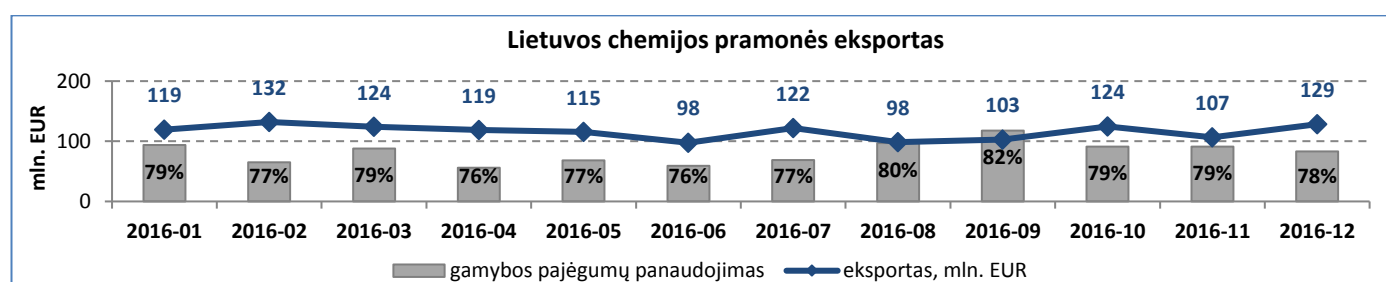

► 2016 m. IV ketv. palyginti su 2015 m. IV ketv. maisto pramonės eksporto vertės augimas sudarė 8%, daugiausia dėl kiek daugiau nei trečdaliu augusios pieno produktų pramonės eksporto vertės. Prie augimo taip pat prisidėjo žuvų, konditerijos pramonės eksportas bei vaisių ir produktų iš daržovių ir vaisių eksportas. Labiausiai smuko gaminių iš mėsos ir žuvies bei gaminių iš kakavos eksportas.

► 2016 m. IV ketv. pieno produktų eksportas buvo 34,5% didesnis nei 2015 m. IV ketv. ir sudarė 129,7 mln. eurų. Tokį augimą šį kartą labiausiai lėmė 47,8% išaugęs pieno ir grietinėlės eksportas (daugiausia į Lenkiją – 57,5%), bei sūrių eksportas, išaugęs 21,8% (daugiausia į Italiją – 67,4%). Pieno produktų augimo priežastys liko tokios pačios kaip ir trečiame ketvirtyje, t.y. pieno produktų kainų ir paklausos augimas, daugiausia nulemtas mažėjančių žaliavinio pieno produkcijos apimčių Europoje ir Okeanijoje bei augančio Kinijos pieno produktų importo. Pieno produktų kainų augimas, tačiau lėtesnis prognozuojamas ir 2017 m. pradžiai.

► Žuvų ir gaminių iš žuvies pramonės eksportas 2016 m. IV ketvirtyje sudarė apie 121 mln. eurų, tai buvo 1,1% daugiau nei 2015 m. IV ketv., tačiau žuvų eksportas augo 9,1%, o gaminių iš žuvų mažėjo 21,5%. Žuvų eksportui labiausiai auganti rinka išlieka Vokietija, kuriai teko beveik pusę žuvų eksporto vertės, o augimas sudarė 23,2%, antroje vietoje liko Belgija – 15,4% visos žuvų eksporto vertės arba 16,5% daugiau nei atitinkamu laikotarpiu prieš metus. Tuo tarpu gaminių iš žuvies eksportas daugiausia mažėjo į Italijos, Belgijos, Prancūzijos ir Jungtinės Karalystės rinkas maždaug po 1-2 mln. eurų. Šioms rinkoms kartu sudėjus teko apie 15,5% visos eksportuotos produkcijos vertės, o eksportas į didžiausią Vokietijos rinką (teko 51,6% gaminių iš žuvies eksporto) augo 3,5% iki 12,6 mln. eurų. Auganti jūros gėrybių paklausa Europoje didina ir daugiausia suvartojamų žuvų bei produktų iš jų kainas. Tikėtina, jog ši tendencija išliks ir 2017 m. pirmoje pusėje, todėl šio sektoriaus eksporto rodikliai artimiausioje ateityje turėtų išlikti teigiami. 2016 m. palyginti su 2015 m. ženkliai brango lašišų kaina, o šių žuvų ir gaminių iš jų Lietuva eksportuoja daugiausia. Lašišų kainų augimas prognozuojamas ir ateityje dėl sumažėjusios pasiūlos ir lašišų auginimo sudėtingumo.

CHEMIJOS PRAMONĖ

*- pramoninė inžinerija apima 22, 25, 26, 27, 28, 29 ir 30 CPA klasifikatoriaus veiklas.

**- tikslinės rinkos apima Vokietiją, Prancūziją, Jungtinę Karalystę, Norvegiją, Švediją, JAV, Kanada, Japoniją, Izraelį, Kiniją, Jungtinius Arabų Emyratus, Ukrainą, Turkiją ir PAR.

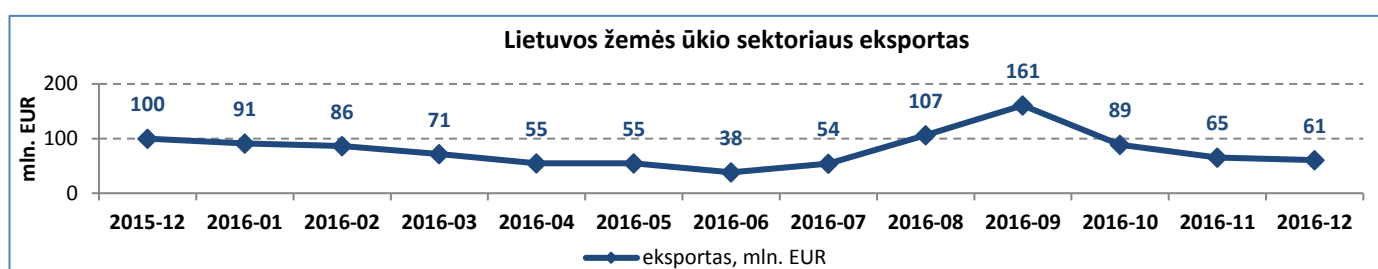
© VŠĮ „Versli Lietuva“ | www.verslilietuva.lt/lt/analitika/

► Chemijos pramonė 2016 m. IV ketv. eksportavo produkcijos už 359,6 mln. eurų, tai buvo 4,4% mažiau nei prieš metus. Chemijos pramonės eksporto vertė mažėjo visais 2016 m. ketvirčiais palyginti su atitinkamu 2015 m. laikotarpiu, tačiau ketvirtame ketvirtyje mažėjimo tempas buvo gerokai lėtesnis nei pirmuose trijuose, kuomet siekdavo po 17-18% per metus. Vertės mažėjimui didžiausią įtaką darė trąšų gamybos sektorius.

► 2016 m. IV ketvirtyje trąšų eksportas mažėjo 19,7% ir sudarė 143 mln. eurų. Eksporto vertės mažėjimą vėl gi daugiausia lėmė azoto trąšų eksportas, kurio vertė buvo 29,5% mažesnė nei atitinkamu laikotarpiu prieš metus. Fosfatinių trąšų eksporto vertė taip pat buvo mažesnė, tačiau tik 3,7%. 2017 m. paklausa trąšoms turėtų augti dėl rekordinio pasaulinio grūdų derliaus. Kainas teigiamai veiks mažėjantis Kinijos eksportas, kurios gamintojai susiduria su augančiomis antracito kainomis ir vis griežtesniais ekologiniais reikalavimais, o neigiamą poveikį kainoms darys nauji pajėgumai - fosfatinių trąšų Maroke bei Saudo Arabijoje, o Amerikoje azoto trąšų. 2017 m. pradžia optimistiškesnė trąšų eksportuotojams, kadangi daugelio trąšų kainos didėjo, o amoniako kainų šuolį lėmė Rusijos ir Ukrainos konfliktas dėl dujų, todėl tikėtini geresni ir Lietuvos trąšų gamintojų eksporto rodikliai.

► Pirminės formos plastikų eksporto vertė 2016 m. IV ketv., sudarė 104,6 mln. eurų. Tai buvo 14% daugiau nei tokiu pačiu laikotarpiu prieš metus. Augimą lėmė 17,4% augęs polietileno tereftalato (PET) eksportas, kurio vertė sudarė 99,4 mln. eurų, o labiausiai augusios rinkos buvo Lenkija ir Jungtinė Karalystė. 2016 m. pabaigoje ir 2017 m. pradžioje PET kainos Europos rinkose augo, tačiau lėčiau nei žaliavų kainos. Silpnėjantis euras didino Europos gamintojų galimybes konkuruoti su Azijos gamintojais, o dėl sezoniškumo sumažėjusi paklausa vėl šiek tiek išaugo pasibaigus šventiniam laikotarpiui. Dėl augančių PET kainų tikėtini geresni eksporto rodikliai, tačiau spartesnis žaliavų nei PET kainų augimas mažina gamintojų pelno maržas.

ŽEMĖS ŪKIO SEKTORIUS

► Žemės ūkio sektoriaus eksporto vertė 2016 m. IV ketv palyginti su 2015 m. IV ketv. mažėjo 46% ir sudarė 214,4 mln. eurų. Kaip ir prognozavome, ketvirto ketvirčio eksporto rodikliai ženkliai prasteni daugiausia dėl perpus mažesnės grūdų eksporto vertės, o nagrinėjamu laikotarpiu labiausiai augo gyvų galvijų eksportas.

► 2016 m. IV ketv. eksportavome grūdų už 139,3 mln. eurų arba 50% mažiau nei 2015 IV ketv. Vidutinės grūdų eksporto kainos buvo apie 13% mažesnės nei prieš metus. Todėl pagrindinis veiksnys, lėmęs 2016 m. IV ketv., grūdų eksporto vertės mažėjimą, buvo beveik 43% mažesni nei prieš metus eksporto kiekiai. Kadangi ženkliai kainų pokyčio neprognozuojama, dėl palankių pasaulinio derliaus prognozių, o javų derlius Lietuvoje 2016 m. buvo apie 16% prastesnis nei 2015 m., todėl tikėtinas ir tolimesnis eksporto vertės mažėjimas ateinančių pusmetį.

► 2016 m. IV ketv. gyvų gyvūnų eksporto vertė sudarė 18,2 mln. eurų arba 43% daugiau nei 2015 m. IV ketv. Labiausiai augo gyvų galvijų eksportas, padidėjęs 49,5% iki 7,3 mln. eurų, gyvų kiaulių eksportas buvo 25,5% didesnis ir sudarė 8,6 mln. eurų, o naminių paukščių eksportas augo 3,2 karto iki 1,8 mln. eurų. Gyvų gyvūnų eksporto augimą labiausiai lėmė Lenkijos rinka, į kurią augo visų aukščiau išvardintų gyvūnų eksporto vertė, o bendrai gyvūnų eksportas, nagrinėjamu laikotarpiu, į Lenkiją padidėjo 78,3%. 2016 m. IV ketv. Lenkijai teko beveik 80% visų lietuviškų gyvų gyvūnų eksporto vertės.

► 2016 m. IV ketv. palyginti su 2015 m. IV ketv., ženkliai sumažėjo žirnių ir rapsų eksporto vertė. Žirnių eksportas buvo 76,6% mažesnis nei prieš metus, o rapsų eksporto vertė krito 80,4% ir sudarė atitinkamai 7,3 mln. eurų ir 4,8 mln. eurų. Rapsų eksporto vertės augimas 2017 m. pirmoje pusėje mažai tikėtinas, kadangi 2016 m. derlius buvo 74 tūkst. tonų arba 14,4% prastesnis nei prieš metus, o žirnių eksporto vertė, tikėtina, bus didesnė dėl 75,1% arba beveik 172 tūkst. tonų geresnio derliaus nei prieš metus.

*- pramoninė inžinerija apima 22, 25, 26, 27, 28, 29 ir 30 CPA klasifikatoriaus veiklas.

**- tikslinės rinkos apima Vokietiją, Prancūziją, Jungtinę Karalystę, Norvegiją, Švediją, JAV, Kanada, Japoniją, Izraelį, Kiniją, Jungtinius Arabų Emyratus, Ukrainą, Turkiją ir PAR.

© VŠĮ „Versli Lietuva“ | www.verslilietuva.lt/analitika/